

порівняння цільової і можливої ціни реалізації, перепроєктування продукту і одночасне внесення покращень.

Згідно концепції target costing: 1) ринкова ціна трактується як «цільова ціна» (target price); 2) очікувана (бажана) норма прибутку визнається «цільовим прибутком» (target profit); 3) собівартість продукту, розрахована за залишковим принципом, носить назву «цільова собівартість» (target cost) [2, с. 312].

Вперше даний інструмент впровадила в практику корпорація Toyota. Історія target costing також пов'язана із довоєнною Німеччиною - випуском «народного» автомобіля VolksWagen, який повинен був стати доступним найширшим верствам населення, водночас, не повинен був бути збитковим для виробника.

Зокрема, Toyota вдалося не лише випустити достойний продукт на рівні бізнес-одиниці, а й на геополітичному та геоeкономічному рівні забезпечити прогресивний розвиток японської економіки та економік партнерів. Наприклад, за Кіотським протоколом невикористані квоти на викиди парникових газів Україна передала Японії в обмін на гібридні Toyota Prius, які є результатом вдалого впровадження target costing.

Не менш актуальний інструмент kaizen costing. Він, на нашу думку, є процесом зниження витрат упродовж виробничої стадії життєвого циклу шляхом безупинного пошуку поліпшень. Даний метод за своїм призначенням нагадує калькулювання. Зауважимо, що цей інструмент також має приклади успішного впровадження. Єдине підприємство в Україні, яке уповноважене виготовляти напої під товарними знаками, що належать Coca-Cola Company – «Кока-Кола Беверіджиз Україна» розпочала впровадження kaizen costing або kaizen-калькулювання. Сьогодні ж 90% співробітників українського заводу залучені в «kaizen». Компанія займає лідируючі позиції в своєму сегменті.

Отже, використання як синергетично, так і відокремлено інструментів target costing (гіпотетичної стратегії створення цінності товару і його реалізації) та kaizen costing (поетапного пошуку поліпшень безпосередньо під час виготовлення товару), дає можливість генерувати нові вектори прогресу у стратегічному управлінні.

Література

1. Бруханський Р. Ф. Облік і аналіз у системі стратегічного менеджменту аграрного підприємництва : монографія / Р. Ф. Бруханський. – Тернопіль : ТНЕУ, 2014. – 384 с.

2. Бухгалтерський облік: навчальний посібник / Р. Ф. Бруханський, О. П. Сकिран. – Тернопіль: ТНЕУ, 2014. – 444 с.

3. Нападівська Л.В. Управлінський облік: монографія / Л.В. Нападівська. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2000. – 450 с.

4. Суворова С. П. Формирование стратегического управленческого учета на промышленных предприятиях: теория и методология : дис. ... д-ра экон. наук : 08.00.12 «Бухгалтерский учет, статистика» / С. П. Суворова. – Орел, 2007. – 319 с.

Ольга Романишин

Тернопільський національний економічний університет

МИТНО-ТАРИФНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ М'ЯСОПРОДУКТОВОГО ПІДКОМПЛЕКСУ

Формування експортно-імпортних відносин є важливим напрямом державного економічного регулювання, яке дає змогу впливати на зовнішньоекономічну діяльність суб'єктів господарювання. Основні положення регулювання торговельних відносин викладені у Законі України «Про зовнішньоекономічну діяльність»,

прийнятому в липні 1991 року. Цей Закон підтримується низкою урядових декретів і рішень Національного банку України та запроваджує ліберальний торговельний режим, коли будь-який резидент може продавати чи купувати товари та послуги за кордоном. Імпортні/експортні контракти, як будь-які інші, згідно із законодавством, підлягають міжнародному арбітражу. Існує дві економічні моделі зовнішньоторговельної політики – вільна торгівля і протекціонізм. Політика вільної торгівлі в чистому вигляді передбачає, що держава утримується від безпосереднього впливу на зовнішню торгівлю. Однак це не означає, що держава взагалі не впливає на цей напрям господарської діяльності. Важливе значення в даному випадку має створення за участю держав, які проводять таку політику, системи міжнародного правового регулювання зовнішньої діяльності в межах спочатку Генеральної Угоди по Тарифах і Торгівлі (ГАТТ), а в подальшому, з 1995 року, – Світової організації торгівлі (СОТ). Проведення політики вільної торгівлі забезпечить найбільшу вигоду від міжнародного економічного обміну переважно найбільш розвиненим країнам-експортерам.

Україна має скористатися важливим надбанням останніх років – членством країни у СОТ для розвитку вітчизняного м'ясопродуктового виробництва. Внутрішні резерви підвищення конкурентоспроможності українських сільськогосподарських товарів мають бути використані завдяки зусиллям як бізнесу, так і урядових дій. Український агробізнес має бути спроможним до оволодіння сучасними способами ведення бізнесу, пропонування нових продуктів і послуг, поліпшення якості та зниження оперативних витрат, для того щоб змагатися зі своїми іноземними конкурентами.

У м'ясному секторі, особливо при виробництві свинини та м'яса птиці, нереалізовані резерви підвищення конкурентоспроможності вбачаються у поширенні вітчизняними товаровиробниками новітніх технологій, спрямованих на підвищення продуктивності праці та продуктивності тварин, покращення селекції, а також у підвищенні з боку уряду ветеринарно-санітарних вимог до м'ясної продукції.

Зовнішні фактори теж впливають на конкурентоспроможність вітчизняної продукції, наприклад сприятлива кон'юнктура світових продовольчих ринків. Прогнозні оцінки кон'юнктури світових ринків для українських товарів є дуже обнадійливими. Для більшості конкурентоспроможних за ціною товарів очікується ріст номінальних світових цін.

Провідні країни світу з метою стимулювання експорту продукції використовують експортні субсидії, оскільки світові ціни є низькими. Україна при вступі до СОТ також взяла на себе зобов'язання не застосовувати експортні субсидії до сільськогосподарських товарів.

Для визначення рівня конкурентоспроможності продукції на практиці застосовують різні методи. Вибір конкретного методу визначення конкурентоспроможності залежить від специфіки продукту, обсягів доступної інформації, терміновості отримання результатів оцінювання, аудиторії, на яку вони розраховані, ресурсних (зокрема бюджетних) обмежень тощо. Оскільки конкуренцію як економічне явище ринкового середовища в Україні почали досліджувати лише на початку 90-х років ХХ ст., більшість науковців зосередили увагу на питаннях оцінки конкурентоспроможності, ґрунтуючись на методиках, розроблених в інших країнах. Аналіз літературних джерел засвідчив, що у цьому разі можна стверджувати про адаптацію різноманітних методик, які успішно використовуються провідними спеціалістами і науковцями в інших країнах, до вимог та особливостей конкурентних відносин у вітчизняній економіці.

Вважаємо, що до заходів державної політики, спрямованих на поліпшення цінової та якісної конкурентоспроможності вітчизняних м'ясопродуктів з метою нарощення та реалізації експортного потенціалу вітчизняних товаровиробників на

зовнішніх ринках доцільно віднести: створення державної системи ринкової інформації, яка б включала результати маркетингових досліджень поточної ситуації на світових ринках, оцінку потенціального попиту на м'ясну продукцію; створення постійно діючої державної оперативної системи цінового моніторингу внутрішнього продовольчого ринку України; розробку відповідної державної програми по зниженню цінових, погодних та інших ризиків для галузей м'ясного скотарства, свинарства, птахівництва України, які залежать від мінливих тенденцій світового ринку; поширення досвіду щодо переваг запровадження сільськогосподарськими та переробними підприємствами міжнародних стандартів впровадження системи менеджменту та контролю за якістю продукції ISO, надання інформації про приватні міжнародні схеми сертифікації; проведення консультаційної та освітньої підтримки первинних виробників для забезпечення добросовісної сільськогосподарської практики (GAP) та інших заходів щодо забезпечення контролю якості на фермах; а також підтримки виробників харчових продуктів у впровадженні систем контролю якості, таких як системи, що базуються на HACCP або на альтернативних системах управління продовольчою безпекою; запровадження експрес-методів та приладів з програмним забезпеченням контролю безпеки та якості продовольчої сировини, допоміжних матеріалів та харчових продуктів; прискорення гармонізації систем сертифікації та стандартизації України із міжнародними та європейськими, розробки технічних регламентів, що мають стати обов'язковими для дотримання, законодавче закріплення міжнародного принципу добровільного вибору для застосування тих чи інших стандартів в Україні; поширення досвіду впровадження новітніх технологій вирощування та підвищення продуктивності праці та якості робочої сили в сільському господарстві для забезпечення конкурентоспроможності вітчизняної продукції; сприяння реалізації перспективних інвестиційних проектів у сфері АПК, орієнтованих на експорт; своєчасне питання заборгованості по експортному відшкодуванню ПДВ та забезпеченню подальших виплат цього відшкодування; підтримання створення об'єднань експортерів.

Досягненню конкурентних переваг вітчизняної м'ясної продукції при продажах на ринках 152 інших країн СОТ також сприятимуть такі заходи: підвищення рівня переробки м'ясної продукції; дотримання санітарних стандартів і стандартів безпеки Європейського Союзу; оптимізація системи логістики експорту та якісне інформаційне забезпечення усіх суб'єктів ринку – від виробника до споживача.

Доведено, що Україні вигідніше використовувати зерно у м'ясному скотарстві, ніж експортувати за кордон. Ця тенденція посилюється за умови впровадження у галузь нових ресурсозберігаючих технологій вирощування та відгодівлі худоби; стимулювання державної підтримки виробництва продукції, як це передбачено пріоритетним національним проектом; захисту товаровиробників за допомогою митних заходів від імпорту субсидованого м'яса.

Пряма державна підтримка галузі м'ясного скотарства має спрямовуватися, в першу чергу, на стимулювання підвищення ефективності та конкурентоспроможності. Основними принципами мають стати: адресність, прозорість і доступність механізмів її надання сільськогосподарським товаровиробникам. Виплати мають бути ритмічними й повними відповідно до бюджетного призначення. Бюджетні виплати повинні одержувати господарства усіх форм власності з відгодівлі великої рогатої худоби.

На сучасному етапі потребує удосконалення система прямої бюджетної підтримки сільськогосподарських товаровиробників, у тому числі м'ясного скотарства, шляхом переходу на договірні умови надання підтримки, за якими кошти виділятимуться лише при виконанні товаровиробниками певних зобов'язань перед державою.

Одним із заходів з відродження м'ясного скотарства є удосконалення системи оподаткування, у першу чергу податком на додану вартість. Нині значна частина сировини для переробних підприємств надходить від інших підприємницьких структур, які не мають статусу сільськогосподарських товаровиробників і особистого селянського господарства. На основі чинного законодавства переробні підприємства мають право здійснювати закупівлю худоби на рівних умовах, при цьому втрачається право на зменшення податкового кредиту на суму ПДВ від вартості закупленої сировини у фізичних осіб, які не мають статусу особистого селянського господарства, а також суб'єктам підприємницької діяльності, у яких основна діяльність не є виробництвом сільськогосподарської продукції.

Основною метою державної підтримки є стимулювання виробництва м'яса великої рогатої худоби у сільськогосподарських підприємствах і особистих селянських господарствах, однак стримуючими чинниками підприємницької ініціативи цих товаровиробників є: сплата фізичними особами податку з фізичних осіб; не передбачено право на відшкодування ПДВ та зменшення податкового кредиту.

Література

1. Бойко В. І. Регіональні аспекти аграрного виробництва і продовольча проблема/ В. І. Бойко, О. А. Козак // Організаційно-економічні трансформації в аграрному виробництві: матеріали Дванадцятих річних зборів Всеукр. конгресу вчених економістів-аграрників 25-26 лютого 2010 року. – К.: Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки», 2010. – С. 468–472.

2. Проект постанови Кабінету Міністрів України “Про затвердження Державної цільової програми розвитку тваринництва на період до 2015 р.” [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://>

3. Пуцентейло П.Р. Конкурентоспроможність м'ясного скотарства України: теорія і практика: [монографія] / П.Р. Пуцентейло. – Тернопіль: ВПЦ “Економічна думка ТНЕУ”, 2011. – 420 с.

4. Саблук П.Т. Економічний механізм АПК у ринковій системі господарюванні/ П.Т. Саблук// Економіка АПК. - 2007. - № 2. - С. 3-10.

5. Руснак П.П. Економіка сільського господарства /Руснак Ринок м'яса і м'ясних продуктів України // Мясное дело. – 2012. – №1-2. – С.12 –20.

Петро Романюк, Ольга Коханець

Тернопільський національний економічний університет

ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИРОЩУВАННІ ОВОЧЕВИХ КУЛЬТУР

На сучасному етапі розвитку ринку овочевих культур, є великі перспективи пов'язані з новітніми технологіями вирощування овочів. Щорічно, як вітчизняними так і зарубіжними фахівцями виводяться нові модифіковані сорти, нові типи мінеральних добрив, нові види засобів захисту рослин. Це все ніби би мало робитися на краще: скорочувати дефіцит продовольства, підвищувати урожайність, пришвидшувати процес дозрівання, робити продукцію овочівництва більш доступною для населення. Так, але чомусь ми спостерігаємо зовсім іншу картину.

На території тернопільської області, і в м. Тернополі зокрема важко знайти продукцію харчування яка б, мала маркування біо-продукту, який вирощений без використання мінеральних добрив. Ми не можемо бути впевнені в якості тієї подукі навіть в тих випадках коли купуємо на ринку овочеву продукцію вирощену в домашніх господарствах. Оскільки в домашні господарствах люди використовують